

Kaspars Strods

NOZIEDZĪBA LATGALĒ LAIKRAKSTA „LATGOLAS WÒRDS” (1919–1921) ATSPUGUĻOJUMĀ

Pētījuma mērķis ir atklāt vispārējās noziedzības tendences Latgales teritorijā 20. gs. sākumā, kā avotu izmantojot periodisko izdevumu „Latgolas Wòrds”¹ (1919–1921). Šajā rakstā, analizējot un sistematizējot laikrakstā publicēto noziedzības ziņu saturu, tiek izmantota kontentanalīzes metode. Pētījumā ieskicēta vispārējā sociālekonomiskā situācija Latgalē, analizēta atsevišķu sociālo grupu iesaiste dažādu pretlikumīgu darbību veikšanā, kā arī visbiežāk paveikto noziegumu veidi u. c. aspekti.

Atslēgas vārdi: Latgale, noziedzība, laikraksts „Latgolas Wòrds”.

CRIMINALITY IN LATGALE IN THE REFLECTION OF THE NEWSPAPER “LATGOLAS WÒRDS” (1919–1921)

After the end of the Latvian War of Liberation (1918–1920) and the liberation of Latgale from the Bolsheviks, everyday life started to improve gradually, however, due to various objective circumstances (the geographical position – the border with the Soviet Russia, the presence of various criminal elements, relocation of refugees and several socio-economic factors such as unemployment, poverty, etc.), the region was still highly criminal. Processes and events including criminal offenses occurring in the territory of Latvia were reflected in various state and regional newspapers. The largest regional newspaper was “Latgolas Wòrds”, published by the Latgalian Christian Farmers’ Union, which eventually became an independent source of information for a large part of the population of Latgale.

The aim of the study is to identify the main trends of criminality in the territory of Latgale as reflected in the newspaper “Latgolas Wòrds” (1921–1921).

The content of publications under analysis indicates that there were various crimes committed (including murder, robbery, theft, etc.); the selected publications also reveal the overall socio-economic situation in the region during this period.

The rapid spread of crime in the rural areas testifies to the socio-economic problems experienced by the population of Latgale (unemployment, devastated

¹ Rakstā dots nosaukums „Latgolas Wòrds”, kas tika lietots no 1919. gada 31. jūlija līdz 1923. gada 19. decembrim. Sākot ar 1924. gadu, laikraksta nosaukuma rakstība bija „Latgolas Vòrds”.

farms, the overall food deficit, etc.). Similarly, the publications outline the social portrait of criminals: among them there were socially disadvantaged people (rural population, etc.) and servicemen of different armies. Active or passive participation of certain social groups (soldiers, police officers, etc.) in committing crimes indicates not only certain problems in the activities of the Latgalian security institutions, but also in the general trends typical of the Latvian state on the whole. It should be noted that the news displayed in the newspaper can hardly be perceived as an opinion of the general public, but rather as an interpretation of events by a certain group or its representatives.

Keywords: Latgale, criminality, newspaper “Latgolas Vārds”.

Ievads

Noziedzība, kā globāla problēma publiskajā telpā tika aktualizēta 19. gs. līdz ar moderno masu mediju attīstību.² Laika gaitā prese kļuva par vadošo informācijas avotu plašam sabiedrības lokam. Laikrakstu ziņu publikācijās aizvien biežāk parādījās ar noziedzības tematiku saistītie raksti, kuri pārsvarā kalpoja kā informatīvs materiāls dažādām sabiedrības grupām. Pakāpeniski uzmanība tika pievērsta ne tikai atsevišķu noziegumu, bet arī tiesas prāvu scenogrammu atspoguļojumiem, protams, ja tās saturēja lasītājiem pievilcīgu informāciju (Marsh, Melville 2010: 6).

Presē publicētā informācija ne tikai atspoguļo konkrētos notikumus, bet vienlaikus [...] *veido sabiedrības attieksmi pret sabiedrībā aktuālām problēmām* (Lipša 2009: 14), konkrētajā gadījumā noziedzību. Tādējādi lielā mērā sabiedrības zināšanas par kādu noteiktu noziegumu un to veicējiem balstītas uz dažādos medijos redzēto un dzirdēto informāciju (Marsh, Melville 2010: 1) Turklāt, jāņem vērā, ka lielākā daļa preses izdevumu veic kādu noteiktu sociālo pasūtījumu, resp., ir atkarīgi no izdevēja izvirzītajiem mērķiem, kas var tikt uzlūkots kā sociālās kontroles instruments. Līdz ar to jāpiekrīt viedoklim, ka *periodiska prese nekad nav bijusi brīva, tātad tā nekad arī nav objektīva* (Gavriļins 2017: 77).

Pirmā pasaules kara ietekmē praktiski visā Eiropā saasinājās noziedzības problēma un ar to saistītie problēmjautājumi, kas bija saistīti ar dažādiem sociālajiem aspektiem (nodarbinātības, vispārējs pārtikas trūkums, izglītības u. c.). Kara izraisītās sekas atstāja postošu iespaidu arī uz vairākām Austrumeiropas valstīm, tostarp jaunizveidoto Latvijas Republiku, kurai pirmajos neatkarības gados nācās risināt vairākus ar valsts organizāciju saistītus jautājumus (ekonomikas stabilizēšana, vispārējās drošības un miera nodrošināšana, jaunas likumdošanas izstrāde u. c.). Iepriekš minēto faktori radīja priekšnoteikumus vispārējam noziedzības pieaugumam gan valstī kopumā, gan atsevišķos tās reģionos

Pēc neatkarības cīņām (1918–1920) beigām un Latgales atbrīvošanas no

² Viens no pirmajiem visplašāk presē atspoguļotajiem noziegumiem bija Džeka Uzšķērdēja (*Jack the Ripper*) veiktās slepkavības Londonā 1888. gadā (sk. Marsh, Ian., Melville, Gaynor 2014: 3.–5.)

lielinieku karaspēka pamazām aizsākās ikdienas dzīves stabilizācijas process, tomēr dažādu objektīvu apstākļu dēļ, piemēram, ģeogrāfiskais novietojums – robeža ar Padomju Krieviju, dažādu kriminālo elementu klātbūtne, bēgļu reevakuācijas process, kā arī vairāku sociālekonomisko faktoru ietekme (bezdarbs, nabadzība u. c.), reģionā saglabājās visai augsts noziedzības līmenis. Jāatzīmē, ka, lai arī 1920. gada 1. februārī spēkā stājās slepenais starp Latvijas Republiku un Padomju Krieviju noslēgtais pamiers, tomēr nelielas militārās sadursmes notika līdz pat oficiālā miera līguma noslēgšanai 1920. gada 11. augustā (Jēkabsons 2000: 37).

Nereti Latvijas teritorijā notiekošos procesus atspoguļoja dažādi valsts un reģionālie laikraksti (perifērā prese), no kuriem Latgalē lielākais bija Latgales Kristīgo Zemnieku savienības izdots „Latgolas Wòrds”. Laikraksts periodiski (vienu līdz trīs reizes nedēļā) iznāca no 1919. gada 31. jūlija līdz 1940. gada 8. augustam. Izdevuma pirmajiem diviem numuriem netika minēts konkrēts redaktors, tā vietā norādīja „Redakcijas komisija”, savukārt, sākot ar 1920. gadu, par laikraksta redaktoru strādāja Odums Turkopuļs (1920–1921), vēlāk Ontons Veļkme (1921–1926), Joņs Migliniķis (1928–1929) u. c. Taču faktiski redaktora amatu no 1920. līdz 1935. gadam ieņēma katoļu garīdznieks Juris Kārkle (pēc: Zeile 2013: 86). Savā ziņā „Latgolas Wòrds” bija pazīstamā izdevuma „Drywa” idejiskais turpinātājs, kas atspoguļojās arī laikraksta darbības mērķī – *skaidrot myusu lasitojim tagadējō laikmata patisu stowukli, uzswert golwonos myusu tautas un dzimtes wjadzibas un uzdawumus un apwinota sawstareja porsprišona meklet pareizoku celiu del sowas labklojibas sasnegšonas* (Latgolas Wòrds 1919: 1, 1). Turpmākajos gados iepriekš minētais izdevums kļuva par būtisku informācijas avotu lielai daļai Latgales iedzīvotāju (pamatmērķauditorija – Latgales zemnieki), īpaši 20. gs. 20. gadu sākumā, kad tas bija praktiski vienīgais Latgalē regulāri iznākušais periodiskais izdevums (atskaitot laikrakstu „Latgalīts”).

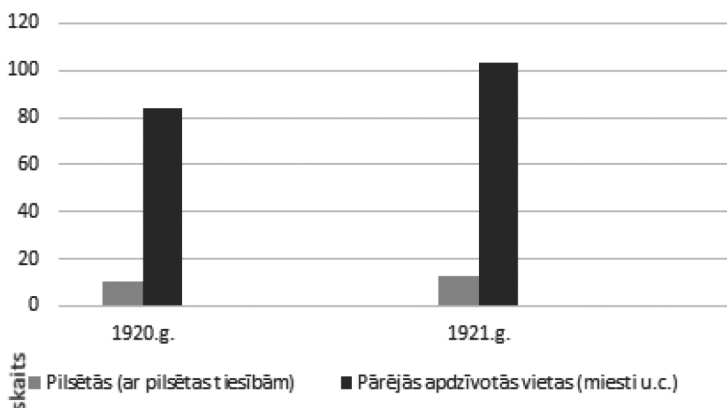
Noziegumu ģeogrāfija un veidi

Noziedzības atspoguļojums ieņēma būtisku vietu laikraksta „Latgolas Wòrds” saturā. Piemēram, no 1920. gada iznākušajiem 67 laikraksta numuriem, 39 bija aprakstīts kāds krimināla satura notikums. Savukārt 1921. gadā tika izdots 51 laikraksta numurs, no kuriem šādas ziņas publicētas 47 numuros. Attiecīgā informācija pārsvarā tika izvietota izdevuma (2., 3. vai 4. lpp.), pārsvarā sadaļā „Dzimtene”, reizēm arī „Latwija”, „Dažaidi roksti” u. c. Pirmo lappusi pamatā veltīja politiska un reliģiska satura publikācijām.

Rakstos atspoguļotā noziedzības izplatības ģeogrāfija bijusi daudzveidīga, būtībā aptverot visu Latgales teritoriju (Balvi, Atašiene, Krāslava, Viļaka u. c. apdzīvotas vietas). Analizējot pieejamo informāciju, jāsecina, ka 1920. gada laikrakstā „Latgolas Wòrds” atspoguļoti 92 dažādi noziegumi, no kuriem 10 notikuši pilsētās,³ savukārt

³ 20. gs. 20. gadu sākumā Latgales reģionā pilsētas tiesības bija četrām pilsētām (Daugavpils, Rēzekne, Ludza un Krustpils), savukārt 1923. gadā tās tika piešķirtas arī Krāslavai (Valdības Vēstnesis 1923: 78, 1)

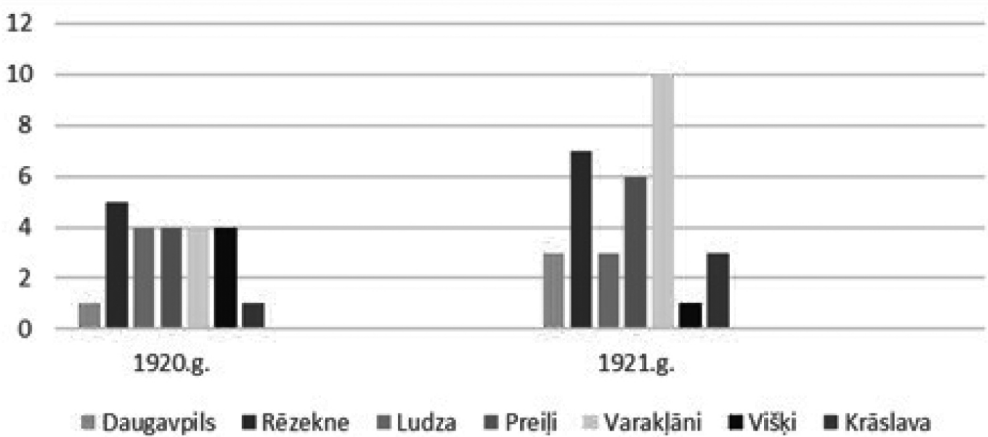
pārējie 82 dažādās citās apdzīvotajās vietās (sk. 1. diagrammu). Turpretī 1921. gadā publikāciju skaits ar krimināla satura notikumiem ir pieaudzis līdz 116 publikācijām. Tas izskaidrojams ar kopējo noziegumu skaita palielināšanos Latgales reģionā, jo, piemēram, laupīšanu⁴ skaits no 82 (1920) pieauga līdz 100 (1921) (Policijas Vēstnesis 1924: 16, 1). Tādējādi iezīmējas arī konkrētā laika perioda vēsturiskās reālijas, tostarp reģiona problēmas sociālajā jomā (bezdarbs, nabadzība, drošības problēmas u. c.), kā arī tiesībsargājošo iestāžu darbības kvalitāte.

1. diagramma. *Noziegumu izplatības atspoguļojums laikrakstā „Latgolas Wòrds”*
 Chart 1. *The prevalence of crime in the newspaper „Latgolas Wòrds”*

1920. gadā skaitliski visbiežāk kā noziedzīgu nodarījumu pastrādāšanas vietas ir minētas: Rēzekne (5), Preiļi, Viļāni un Varakļāni (4), turpretī vismazāk Daugavpils un Viļaka (1). Jāatzīmē, ka, apskatāmajā laika posmā, tādas apdzīvotas vietas kā Līvāni, Kārsava un Rogovka, vispār netika pieminētas laikraksta kriminālo publikāciju kontekstā. Turpretī 1921. gadā krasi pieaug publikāciju skaits par Varakļāniem (10). Līdzīga tendence vērojama arī Rēzeknes (7), Preiļu (6) un Daugavpils (3) gadījumos, turpretī Višķos samazinās (1) (sk. 2. diagrammu).

⁴ Ar to saprotot uzbrukumu ar mērķi iegūt mantisku/ finansiālu labumu.

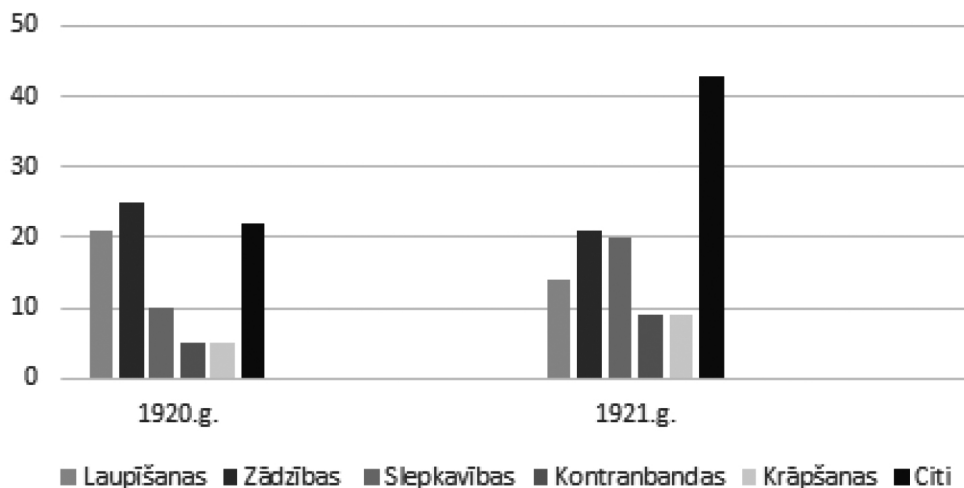
2. diagramma. *Laikrakstā visbiežāk pieminētās noziedzīgu nodarījumu pastrādāšanas vietas*

Chart 2. *The most often reflected crime sites in the newspaper*

Laikraksta publikācijās neatspoguļojas kopējās noziedzības tendences attiecīgajā laika periodā, jo, piemēram, periodiskajā izdevumā „Policijas Vēstnesis” 1924. gada 22. februāra numurā oficiāli publicētajā statistikā ir redzams, ka 1920. gadā tikai Rēzeknes apriņķī notikušas 33 slepkavības un 50 laupīšanas, no kurām atklātas attiecīgi 23 un 23 (Policijas Vēstnesis 1924: 16, 1). Nākamajā gadā novērojama pakāpeniska situācijas uzlabošanās, tomēr zemais atklāto noziegumu skaits izraisīja sabiedrības neapmierinātību ar policijas darba kvalitāti (bezdarbību), kas atspoguļojās arī laikraksta „Latgolas Wārds” publicētajos rakstos, piemēram, „Rēzeknes policija, kur tu esi?” (Latgolas Wārds 1921: 45, 4). Līdzīgs viedoklis par likumsargu darbu tika pausts laikraksta nākamā numura publikācijā „Socialu domu krateišona”, kur īpaši akcentēta vietējās policijas nespēja atklāt vairākus pastrādātos noziegumus, tostarp nežēlīgo Edelšteinu ģimenes slepkavību (Latgolas Wārds 1921: 46, 2–3). Raksta autors,⁵ emocionāli paužot savu sašutumu ar esošo situāciju, rakstīja: *Rezeknes policija snauž, kas jāj par tu, ka liaužu asnis lejas un dzeiwības neikst, bet ka tikai jāj pošai labi ir sylts i labi. Taida nulaidīga policijas atsanesšona uz tautas apsorgošonu ir pawisam napidudama* (Latgolas Wārds 1921: 46, 3). Situācijas risināšanā aicināja iesaistīties arī Satversmes sapulces pārstāvjus (Latgolas Wārds 1921: 46, 3). Turpmākās laikraksta publikācijas liecina, ka notiekošais netika atstāts bez ievērības, ko apstiprina fakts, ka neilgi pēc iepriekš minētā raksta publicēšanas, notika vietējo policijas darbinieku atlaišana un tiesāšana par pieļautajām nelikumībām savu dienesta pienākumu izpildes laikā (Latgolas Wārds 1921: 49, 3).

⁵ Pārsvārā attiecīgie raksti publicēti bez norādēm par autoru, kas varētu būt izskaidrojams ar vēlmi palikt anonīmam, tādējādi gādājot par savu drošību. Tāpat, iespējams, tas saistīts ar nepārbaudītas informācijas publicēšanu.

Pievēršoties laikrakstā atspoguļotajiem noziegumu veidiem, jāsecina, ka 1920. gadā visvairāk publikāciju bija par laupīšanām un zādzībām,⁶ attiecīgi 21 un 25 epizodes (sk. 2. diagrammu). Turpretī 1921. gadā saglabājās kvantitatīvi augsts zādzību (20) un pieauga slepkavību (21) atspoguļojumu skaits (sk. 3. diagrammu). Par iecienītu zādzību „objektu” kļuva zirgi, jo tiem bija augsta tirgus vērtība.⁷ Tāpat jāatzīmē ievērojamais slepkavību skaits, kas nereti paveiktas mantkārīgos nolūkos, resp., noziegumu upuris pirms vai pēc laupīšanas ticis nogalināts. Piemēram, 1920. gadā tāds atgadījums noticis Kokorevā⁸ (Latgolas Wòrds 1920: 23, 3). Bruņotas laupīšanas bieži veica militārpersonas. Šādi gadījumi fiksēti Kaunatā (Latgolas Wòrds 1920: 51, 4), Očakovā (Latgolas Wòrds 1921: 1, 7) u. c. apdzīvotās vietās. Karavīru iesaisti dažādu kriminālpārkāpumu veikšanā akcentē arī vēsturnieks Ēriks Jēkabsons, norādot uz Dienvidlatgalē dislocēto poļu karaspēka daļu izdarītajām nelikumībām, sevišķi bieži šādi gadījumi fiksēti 1920. gada pirmajā pusē – pamatā tās bija laupīšanas un nelikumīgas rekvizīcijas (Jēkabsons 2007: 112–113). Tomēr statistiski visvairāk tika atspoguļoti miesas bojājumi, korupcija, huligānisms u. c. noziedzīgi nodarījumi (iekļauti sadaļā „citi”), īpaši plaši 1921. gada publikācijās (sk. 3. diagrammu).

3. diagramma. *Laikrakstā visbiežāk atspoguļotie noziegumu veidi*

Chart 3. *The most often reflected types of crime in the newspapers*

⁶ Bez mantas īpašnieka atļaujas piesavinātais kustamais/ nekustamais īpašums vai finanšu līdzekļi.

⁷ Līdz pat 20. gs. 90. gadiem zirgs kalpoja kā pārvietošanās līdzeklis.

⁸ Mūsdienās – Tilža.

Analizējot laikraksta „Latgolas Wòrds” rakstos pieminētās apdzīvotās vietas, ir jākonstatē, ka Latgalē noziegumus nereti pastrādāja nelielos ciemos vai mazapdzīvotās lauku teritorijās. Piemēram, 1920. gadā no 92 atspoguļotajiem noziegumiem tikai nedaudz vairāk kā trešdaļa (34) izdarīti Preiļu, Viļānu, Varakļānu, Krāslavas u. c. miestos. Var pieņemt, ka noziedznieki attiecīgajās vietās varēja vieglāk atrast potenciālos upurus, kā arī izbēgt no iespējamās atbildības par paveikto noziegumu (slēpšanās u. c. iespējas). Tāpat situāciju pasliktināja arī sociālekonomiskais stāvoklis laukos, jo tieši šie iedzīvotāji pēc Neatkarības kara cīņām bija cietuši sevišķi smagi (finansiālie apstākļi, sagrautas saimniecības ēkas, kara laika rekvizīcijas u. c.). Nereti noziedzīgus nodarījumus veica alkoholisko dzērienu ietekmē. Piemēram, Varakļānu pagasta Armušku sādžā kāds jaunietis Zepalāns alkohola reibumā *nogalināja 36. g. veco Tuču* (Latgolas Wòrds 1921: 1, 5), bet Rēzeknē pie Adamovas muižas seši piedzērušies karavīri apstādinajuši „ceļa braucējus” un izmetuši tos no kamanām, kā arī „sasītuši” divus policistus (Latgolas Wòrds 1921: 51, 4). Savukārt Krāslavā divu draugu Jezupa Witkovska un Jezupa Pizāna savstarpējo attiecību skaidrošanas laikā, abi bijuši alkohola reibumā, otrs no pieminētajiem tika nogalināts (Latgolas Wòrds 1921: 51, 4).

Jāatzīmē, ka reizēm laikrakstā fiksēti alkohola kontrabandas gadījumi, kuros iesaistījās arī sievietes (Latgolas Wòrds 1920: 50, 4). Iepriekš minēto noziegumu izplatību „veicināja” Latgalē pastāvošā tradīcija mājas apstākļos brūvēt dažādus alkoholiskos dzērienus⁹ (pamatā alu), kā arī sabiedrības vienaldzība iesaistīties šī netikuma apkarošanā (tostarp pretalkohola kustību izveidē) (Vāveris 2013). Starp kontrabandas precēm tika ievests arī *sols un sacharīns*¹⁰ (Latgolas Wòrds 1920: 42, 4). Šādi piemēri raksturo vispārējo pārtikas produktu trūkumu pēckara Latvijā, konkrēti Latgalē. Salīdzinot 1920. un 1921. gadā publikāciju skaitu par attiecīgo nozieguma veidu, ir vērojams iepriekš minēto rakstu skaita pieaugums (no 5 līdz 9), kas varētu būt skaidrojams ar kopējo sociālekonomisko problēmu nemainīgumu vai saasināšanos. Nozīmīgs faktors noziedzības līmeņa kāpumam bija pastāvošajām robežproblēmām ar Padomju Krieviju, jo, neskatoties uz 1920. gada 11. augusta noslēgto robežlīgumu, dažādi kriminālie elementi izmantoja vājo robežkontroli un nelegāli ienāca Latvijas teritorijā. Nereti bēgļu apmaiņas punktus izmantoja nelegālie robežas šķērsotāji. Viens no šādiem gadījumiem fiksēts Rēzeknē (Latgolas Wòrds 1921: 40, 3). Jāatzīmē, ka oficiālu bēgļu reevakuācijas līgumu starp Latvijas Republiku un Padomju Krieviju noslēdza 1920. gada 12. jūnijā (Puga 2010: 144–145).

⁹ To sekmēja arī Latvijas Republikas Satversmes sapulces 1920. gada 17. augustā pieņemtais „Likums par alkohola saturošu vielu ražošanu, aplikšanu ar nodokļiem un pārdošanu”. Jaunā likuma mērķis bija ierobežot augsto nelegālā alkohola patēriņu valstī, kas veicināja alkoholisma izplatību, kā arī nodarīja ievērojamus zaudējumus valsts budžetam. Tāpat jaunais likumprojekts bija vērsts uz valsts monopola izveidi degvīna ražošanas nozarē un topošā „Pretzūpības likuma” izstrādi (Lipša 2010: 72). Attiecīgo ierobežojumu rezultātā pieauga arī kandžas jeb šmakovkas iegūšanas apjomi, uz ko norādīja arī tiesībsargājošo iestāžu pārstāvji (Policijas Vēstnesis 1923: 28, 3).

¹⁰ Cukura aizvietotājs.

Laikraksta publikācijās samērā liela vērība veltīta komunistiem un viņu pastrādātajiem noziegumiem lielinieku okupācijas gados Latgalē. Piemēram, komunistu J. Zvīdra nošaušana (Latgolas Wòrds 1920: 27, 2) u. c. publikācijas. Tāpat rodamas ziņas par „bijušo komunistu” iesaisti vairākos citos noziegumos, tostarp bruņotu uzbrukumu Atstupā (Latgolas Wòrds 1920: 24, 4). Komunistu darbība Latgales teritorijā okupācijas periodā bija īpaši aktīva, sevišķi attiecībā pret katoļu garīdzniecības pārstāvjiem un to īpašumiem, piemēram, laupot dažāda veida sakrālos priekšmetus (Kniauss 1921: 5). Iepriekš minētā problēmjaūtājuma nozīme laikrakstā īpaši aktualizēta 20. gs. 20. gadu sākumā, kad Latgalē noritēja cīņa pret lieliniekiem. Komunistu valdīšanas laiks tika raksturots, kā *boda, rekvizijas, laupeišonas, pūsteišonas, tribunāli, asiņaini komisari, komunisti etc. Sova gola priekšvokorā nyknōk, kai veļ nikod, nu plūsōs [...] vysas cilvēces atkritumi* (Zeile 2013: 88–89).

Reizēm publicēja uzsaukumus, kuru autori piedāvāja atlīdzību par informācijas sniegšanu, kāda pazuduša cilvēka vai mantas nozagšanas gadījumā. Tā Rudzātu pagasta iedzīvotājs Odums Leitāns piedāvāja 1050 rubļu lielu atlīdzību par sava zirga atrašanu (Leitans 1920: 2).

Starp nopietniem un pat brutāliem noziegumiem atspoguļoti arī nedaudz „amizanti” un pat traģikomiski atgadījumi. Tā 1921. gadā toreizējās Satversmes sapulces deputāts Donāts Bicāns (1878–?), atrodoties Preiļu tirgū, „dabūjis pa muti” (Latgolas Wòrds 1921: 26, 4). Konkrētajā rakstā ir norāde uz līdzīgu notikumu Rīgā, kurā cietis cits Latgales deputāts – Juris Pabērzs (1891–1961). Savukārt, 1921. gada 29. jūnija publicētajā rakstā „Wileikas slimnīcā” aprakstīts kāds atgadījums par psihiski nelīdzsvarotas personas bērnu ceremoniju (Latgolas Wòrds 1921: 25, 2).

Nobeigums

Iepazīstoties ar periodiskajā izdevumā publicētajiem rakstiem, var iegūt priekšstatu par attiecīgā laika perioda kriminogēno situāciju Latgales reģionā, tomēr pilnvērtīgākai kopainas veidošanai ir nepieciešama pirmavotu (arhīvu dokumentu u. c. materiālu) izpēte un analīze. Atspoguļotie notikumi ļauj iegūt vispārēju priekšstatu par kriminogēno situāciju Latgalē 20. gs. 20. gadu sākumā, tostarp atsevišķiem noziegumu veidiem un to izplatības ģeogrāfiju. Atsevišķu sabiedrības grupu (karavīru, policistu u. c.) aktīva vai pasīva iesaiste noziegumu izdarīšanā norāda ne tikai uz atsevišķām problēmām Latgales reģiona drošības iestāžu darbībā, bet vispārējām tendencēm Latvijas valstī kopumā. Izteiktā noziegumu izplatība lauku reģionos liecina par pastāvošajām sociālekonomiskajām problēmām Latgales iedzīvotāju vidū (bezdarbs, vispārējs pārtikas trūkums, izpostītās saimniecības u. c.). Jāakcentē, ka nereti laikrakstā „Latgolas Wòrds” notikumi atspoguļoti emocionāli, nekritiski un atbilstoši laikraksta izdevēja priekšstatiem par notikuma „objektivitātes” izpratni, īpaši ņemot vērā faktu, ka izdevums bija pakļauts katoļu Baznīcas cenzūrai, vēl precīzāk, reliģiskajā vidē pastāvošajām morāli ētiskajām normām. Daļēji tas

izskaidrojams ar to, ka laikraksta mērķauditorija pārsvarā bija Latgales zemnieki, kuri nereti bija ar samērā zemu izglītības līmeni. Tāpat jāņem vērā, ka laikrakstā atspoguļotās ziņas nevar tikt uztvertas kā visas sabiedrības viedokļa paudējas, bet gan konkrētas grupas vai to pārstāvju notikumu interpretējums.

AVOTI

- B/a (1923). Likums par pilsētas tiesību piešķiršanu Krāslavas miestam. *Valdības Vēstnesis* 78, 1.
- B/a, (1919). Reigā, 31. jūlijā 1919. *Latgolas Wòrds* 1, 1.
- B/a, (1920). Bēržūs. *Latgolas Wòrds* 50, 4.
- B/a, (1920). J. Zwidra bāgut nušauts. *Latgolas Wòrds* 27, 2.
- B/a, (1920). Kaunata. *Latgolas Wòrds* 51, 4.
- B/a, (1920). Kokorewa. *Latgolas Wòrds* 23, 2.
- B/a, (1920). Spekulācija un kontrabanda. *Latgolas Wòrds* 42, 4.
- B/a, (1920). Uzbrukums Atstupā. *Latgolas Wòrds* 24, 4.
- B/a, (1921). Komunistu agenti. *Latgolas Wòrds* 40, 3.
- B/a, (1921). Kū dora dzeršona. *Latgolas Wòrds* 51, 4.
- B/a, (1921). Očakova. *Latgolas Wòrds* 1, 7.
- B/a, (1921). Policijas teirešona Rezeknē. *Latgolas Wòrds* 49, 3.
- B/a, (1921). Rēzeknes policija, kur tu esi? *Latgolas Wòrds* 45, 4.
- B/a, (1921). Rēzeknē. *Latgolas Wòrds* 51, 3.
- B/a, (1921). Socialu domu krateišona. *Latgolas Wòrds* 46, 2.
- B/a, (1921). Waraklioni. *Latgolas Wòrds* 1, 5.
- B/a, (1921). Wel wins deputats sasysts. *Latgolas Wòrds* 26, 4.
- B/a, (1921). Wileikas slimnicā. *Latgolas Wòrds* 25, 2.
- B/a, (1924). Salīdzinājoša tabele par svarīgākiem noziegumiem Latvijā 1920.–1923. g. *Policijas Vēstnesis* 16, 1.
- Gr̄t. (1923). Darba apstākļi policijai Latgalē. *Policijas Vēstnesis*, 28, 3.
- Kniauss, J. (1921). Waraklioni. *Latgolas Wòrds* 1, 5.
- Leitans, O. (1920). 1050 rubli. *Latgolas Wòrds* 33, 2.

LITERATŪRA

- Gavriļins, Aleksandrs (2017). *Vēstures avotu pētniecība. Lekciju kurss*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.
- Jēkabsons, Ēriks (2000). Dienvidlatgales atbrīvošana 1920. gadā. Militārās operācijas norise. *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis*, 1./2.
- Jēkabsons, Ēriks (2007). *Piesardzīgā draudzība: Latvijas un Polijas attiecības 1919. un 1920. gadā*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.
- Lipša, Ineta (2009). *Sabiedriskā tikumība Latvijā (1918–1940)*. Promocijas darbs. Rīga: Latvijas Universitāte

Lipša, Ineta (2010). Sabiedriskā tikumība Latvijā: alkoholisko dzērienu lietošana (1918–1940). *Latvijas Vēstures institūta žurnāls*, 1.

Marsh, Ian., Melville, Gaynor (2014). *Crime, Justice and the Media*. Second edition. Abingdon: Routledge.

Puga, Arturs (2010). *Eiropa: Latvijas un Krievijas 1920. gada miera līgums. Dokumenti, liecība un atziņas*. Rīga: Zvaigzne ABC.

Vāveris, Guntis (2013). Pretalkohola kusteiba Latgolā 19. gs. vyds – 1940. gods. *Latgalīšu Kultūrys Gazeta.lv*, 20. februars, <http://www.lakuga.lv/2013/02/20/pretalkohola-kusteiba-latgola-19-gs-vyds-1940-gods/>, sk. 30.10.2017.

Zeile, Pēteris (2013). *Latgales periodika (1862–2013)*. Rēzekne: Latgales Kultūras centra izdevniecība.